

## A BOHUJ-BARLANG FELTÁRÁSA.

Írta: OTTLIK TIBOR

A Bohuj-barlang a Krassó-megyei Stájerlak közelében fekvő mesterségesen felduzzasztott Bohuj- vagy Halas-tavat alkotó Bohuj-patak medrének folytatása. Amikor ugyanis ez a patak a tó völgyzárógátját elhagyja, több száz méternyi hosszúságban a felszínen folyik, majd eltűnik s mint buvópatak a 2000—2500 m. hosszú Bohuj-barlangot szeli át.

Ez a barlang két szakaszból áll. Az első szakasz a patak eltűnési helyétől kb. 900 m.-ig terjed, egészen az u. n. középső kijáratig. Ez egy kürtöszzerű nyílás, mely a Cuptoare-nyeregnél levő útelágazástól jobbra eső völgyben, beomlás folytán jött létre. A másik szakasz a középső-kijáratától mintegy 1500—1600 m.-nyire nyúlik a Celnic-erdő részben fekvő kijáratig, ill. a Bohuj-patak kifolyásáig.

A barlang a Resica-Művek területén fekszik, mint ahogy a megye túlnyomó vadregényes része is annak tulajdonát képezi. A Művek természetszerető uradalmi igazgatója, Mihalescu Vasile mérnök, állandóan pártfogolja Szakosztályunk működését s így jutalomdíjat tűzött ki annak, aki a Bohuj-barlangot elejétől végig bejárja. Ebben a barlangban, ugyanis annyi akadály van, hogy mindeddig nem találkozott ember, aki azt végigjárta volna.

Egyrészt a kitűzött jutalomdíj, másrészt pedig a felfedezési vágy arra serkentették tagtársainkat, hogy a barlang végigjárását megkísérelje. A vállalkozók először 1934. június 3-án rándultak ki a barlanghoz s azt gyalogosan megkísérelték bejárni, a benne felgyülemlett víz állása azonban oly magas volt, hogy a legnagyobb erőfeszítés mellett sem tudtak a víz folyásával szemben mélyebbre hatolni.

Látva, hogy a vízzel nem tudnak megbirkózni, a barlangból kimentek, hamarosan kis tutajt állítottak össze s ezzel nagy erőfeszítés mellett, hol vizen, hol szárazon haladva, mintegy 400 m.-nyire a barlangba hatoltak. Tovább nem jutottak, mert egyrészt az idő már előrehaladt, másrészt nagyon fáradtak voltak. Kutatóink nedvesen és fáradtan hazafelé indultak, elhatározva, hogy a munkát nem hagyják abba.

A második expedíciószerű kirándulás 1934. június 9-én történt. Erre az alkalomra koporsóalakú csolnakot készítettek, azt kocsira rakták s elindultak a veszedelmes, de regényes vállalkozás végrehajtására.

Ez alkalommal is a barlang alsó bejáratán, vagyis a Bohuj-patak kifolyásánál kezdték a behatolást. A csónak nagyszerűen bevált, ennek segítségével mintegy 1800 m.-es utat sikerült megtenniök, mire nagyobb vízesésszerűen átvergődve, olyan helyhez jutottak, ahol a vízállás annyira emelkedett, a járat pedig annyira szűk lett, hogy sem csónakkal, sem gyalogosan nem tudtak továbbmenni. Így tehát vissza kellett fordulniök és hazamenet újabb terveket szöttek a legközelebbi kirándulásra.

A harmadik kirándulás 1934. június hó 24-én ment végbe, amikor a kutatócsapat két részre oszlott. Az egyik csapat és pedig *Molnár K. Árpád, Bárdos József, Kovács Ferenc és Hillebrandt Ödön* a felső bejáraton mentek a barlangba, magukkal víve a csónakot, míg a másik csapat, nevezetesen *Knoblauch Miksa, Löwenfeld Desső, Kovács Mihály és Bárdos Károly* a barlang középső bejáratánál hatoltak be és gyalogosan igyekeztek felfelé menni.

Az első csoport csak nehezen haladt előre, mert a csónakokkal kellett sokat bajlódniök. Hol vizen, hol sziklás parton törtettek előre, magukkal cipelve a nehéz csónakot, útközben változatos alakulatokban és pompás cseppkőképződményekben volt alkalmuk gyönyörködni.

Eleinte szépen haladtak előre, később azon a behatolás egyre nehezebbé vált, végül a kutatók egy 100 m. hosszú folyósóba jutottak, amelyben a víz szintje és a mennyezet közötti magasság már olyan csekély volt, hogy csak meggörnyedve és igen kínosan, lassan tudtak előrejutni. Ez a folyósó egy cseppkőekben gazdag résszel végződött, ahol a patak tóvá duzzadt. Itt úgy látszott, hogy a barlangnak vége van; hosszas keresés után azonban mégis sikerült egy keskeny rést találni, ahol azonban a vízállás olyan magas volt, hogy azon átkelni sem a parton, sem a vizen nem lehetett, de különben is az út folytatása amúgy is el volt torlaszolva deszkával és gallyal, hogy a víz ezen a helyen majdnem teljesen állt.

A kutatócsapat már-már teljesen elcsüggedt, amidőn egyszerre csak az eltorlaszolt részen világosság szűrődött át. Az ellencsapat lámpáinak fénye volt ez, sőt adott jelre hangjukat is áthallották. Ők is hasonló okoknál fogva megakadtak. A közös bajon úgy segítettek, hogy a túloldaliak a patak medrében összegyűlt iszapot lejjebb ásták, minek következtében a megszorult víz szintje mintegy 15 cm.-rel esett. Most az innenső csapat a hasadékban szorult gázt kiszedte, ami nem volt könnyű dolog, mert derékig, sőt azon felül is vízbe kellett merülniök. Kutatóink belefeküdtek csónakukba, mert a víz szintje és a mennyezet közötti rész már csak 10 cm. volt és a keskeny sikátoron át elindultak társaik felé, akik számításuk szerint már csak 40—50

m-nyi távolságban lehettek. Vállalkozásukat siker koronázta, amennyiben a keskeny, kanyargós folyósón, amely további folytatásában mindinkább szélesedett, végre ügyel-bajjal átjutottak.

Ezzel a vállalkozással az Erdélyi Kárpát-Egyesület krassói osztályának sikerült a Bohuj-barlangot végigjárni. Ők voltak az elsők, akik ezt megtették, mert emberi emlékezet óta a barlangon senki sem ment át. Míg ugyanis a barlang többi könnyebben hozzáférhető szakaszaiban, a falakon vörösszámok és egyéb bejegyzések láthatók, ezen a részen az emberi tevékenységnek semmi nyoma sincs. Ebben az eltorlaszolt szűk síkátorban a vízállás mindig olyan magas volt, hogy annak bejáratát látni sem lehetett.

A túloldalon megrekedt kutatók nagy izgalommal várták a síkátorban vergődő társaikat s mikor a lámpafényben megpillantották őket, üdvívalgásban törtek ki. Örömmel üdvözölték bátor turista testvéreiket, akik elszánt vállalkozásukkal dicsőséget szereztek az Erdélyi Kárpát-Egyesület-nek. Csak azok képesek ennek a feltáró munkának az igazi értékét felbecsülni, akik maguk is hasonló veszedelmes vállalkozásban már résztvettek.

A kutatók adatai nyomán e sorok írója megfogalmazta a Bohuj-barlang leírását s ehhez egy vázlatot csatolva, benyújtották *Mihalescu* igazgatónak. Ugyanezt tették a versenytársak is, akik leírásukhoz jól sikerült fényképeket is mellékeltek. A győztes a *Molnár K. Árpád* csoportja lett, mert az ellencsapat, a benyújtott leírás szerint, a barlangnak csak aránylag kicsi részét tárták fel; ők csak a kritikus pontig jutottak el, megjegyezvén, hogy: „ez a rész az ismeretlenség titka marad mindörökké.”

A *Resica-Művek* igazgatója, elolvasva a leírásokat, elhatározta, hogy a Bohuj-barlangot legközelebb teljesen feltárja és annak minden részét járhatóvá teszi, hogy a túristák és a természet rajongói a barlang szépségeiben, annak remek cseppkö díszében gyönyörködhessenek.

Oravica, 1934. október 5.